

Erdélyi Napló

A SZAKSZERŰEN MEGSZERVEZETT ÉS FOLYTATOTT VADÁSZAT EGYBEN AKTÍV TERMÉSZETVÉDELEM IS

A vadászat, a medve és a politika

A vadászat emberemlékezet óta fontos gazdasági tevékenységnek számít, a modern vadgazdálkodás pedig a természetvédelem egyik sarokköve. Összeállításunk elsősorban a különböző korok medvevadászatáról szól, illetve arra keresi a választ, hogy napjaink Romániájában a politikum és a civil szervezetek miért korlátozzák a szakszerű vadgazdálkodást.

→ DR. BENKE JÓZSEF

Fenséges vadfajunk, a medve, sokunk számára titokzatosnak számít. Az európai barnamedve az érintetlen hegyvidékek lakója. Élőhelyét az ember számára nehezen elérhető, zavartalan erdőségek képezik. A romániai medveállomány becslült nagysága az évek során folyamatosan növekedett: 1950: 860, 1954: 1700, 1964: 3600, 1989: 7700, 1997: 5400 egyed. Véleményem azonban eltér a hivatalosan megállapított adatoktól. A nyolcvanas évek végére medveállományunk meghaladta a 10 ezer egyedet (a becslült 7700-zal szemben), ami jóval fölülte van az optimális számnál. Erdélyben jelenleg a legnépesebb állományok megyénkénti elosztása: Kovászna (530), Hargita (610), Maros (380), Beszterce (230), Brassó (360), Szeben (210), Máramaros, (250) stb., természetesen a Kárpátok rengetegekben. Az állomány számbeli különbségei az évek során a változó helypolitikai érdekekből erednek.

Középkori vadászatok

A más-más korok vadászatai lényegesen különböztek egymástól. A középkorban a vadászati jog a királyoké és a nemességé volt, a parasztnak kötelességük volt hajtóként megjelenni a királyi vadászatokon. A medvevadászat veszélyessége miatt inkább szarvas-, bölény- és vaddisznóvadászatokat rendeztek. Megjelentek és erősödtek a Szent Hubertus- és a Szent Eustace-legendák, de megmaradt a Diana-szimbólum, mint a vadászat istennője.

Nekünk, magyaroknak különös fontossága van a csodaszar-

vas-legendának. Hunor és Magor a legenda szerint űzte a csodaszarvast, asszonyokra letek, akiket elraboltak, majd letelepedtek Maeotis ingoványjaiban (az Azov-tenger mellett).

A puszkaporos lőfegyverek megjelenése előtt kardot, dárdát, íjat, parittyát, csapdákat használtak vadászatban. Az első idevágó törvénykezés 1092-ben jelent meg, amikor I. Szent László király a papok nyomására megtiltotta a vasárnapi vadászatot. A 14. században feltalálták a puskaort, 1504-ben II. Ulászló király megtiltotta a jobbagyoknak a szabad vadászatot. Mátyás király (1458–1490) idejében már világraszóló vadászatokat rendeztek, ahol a szövetséges királyi családok vettek részt.

Az Istorica Vinătoarei din România (A romániai vadászat története) című könyvében Gheorghe Nedici azt írja, hogy Erdély fejedelme, I. Rákóczi György 1633-ban elejtett 5 medvét, 2 vaddisznót, 18 szarvast, 122 őzet, 32 foglyot és 21 rókat. 1676-ban Bethlen Miklós grófnak már serétes fegyvere volt.

Mária Terézia vadászati törvénye

A Habsburgok idején 1711-ben Erdély kormányzója először tiltotta meg a szabad parasztnak lőfegyvertartását. Kivételt képeztek a határőrfeladatokat ellátó máramarosi, besztercei, székelyföldi parasztnak, valamint a szászok. Mária Terézia idejében jelent meg az első vadászati törvény, amely a vadászati jogot a tulajdonjoghoz kötötte. Megjelentek a fegyvertartás első írásos formái, amelyek engedélyhez kötötték a lőfegyvert.

1871-ben gróf Teleki Sámuel bérbe vette a Görgeyi-havasok nagy vadászterületeit, és elsőként ő élesztette újra a medvevadászatot bérelt területeken. 1888 októberében a görgeyi vadászatra meghívták Wales hercegét, a trónörökös Eduárdot, valamint Otto és Friedrich főhercegeket.

Ferdinánd román király is sokszor vadászott a Görgeyi-havasokban. Meghívottjai között olyan jeles vendégek is voltak, mint II. György, Görögország királya.

A szocialista „hőskor”

A vadászati idenyt szabályozó első romániai törvény 1954-ben jelent

meg. Ebben a medve vadászati idenye március 1. és január 15. között időszakra volt megszabva. A vadászat a kommunista vezetők fontos találkozási helyévé nőtte ki magát. Egy ilyen alkalomnak köszönhető az is, amikor a szovjet csapatokat kivonták Románia területéről.

nista pártfőtitkárt egy igazi szász vadász, a kommunista elveket valló Ion Gheorghe Maurer vezette be a vadászat titkaiba, amit később Maurer megbánt. A diktatúra idején született az a döntés, hogy medvére csak a nagyfőnöknek volt szabad vadásznia. Ez vezetett

és el akartak küldeni. Az elején azt hittük, helyi cigányokkal van dolgunk, de hamar kiderült, hogy UZI-géppisztollyal felszerelt kubai nők voltak Kadhafti testőrei.

A romániai megyék között valóságos versengés alakult ki, hogy melyik tud nagyobb és több med-

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ. FOTÓ: BELICZAY LÁSZLÓ

A medvevadászat kiesése rengeteg vadkárhoz és a vadásztársaságok gazdasági ellehetetlenüléséhez vezet

A Román Kommunista Párt Gheorghe-Gheorghiu Dej pártfőtitkár vezetésével 1957-ben a Beszterce-Naszód megyei Románbudak erdeiben rendezett medvevadászatot, ahova a Szovjetunió elnökét, Nyikita Szergejevics Hruscsovot is meghívták. Hruscsov két medvét lőtt a vadászatban, és úgy tűnik,

→ **A romániai vadászati törvény megengedi a medve vadászatát, ez ellen azonban hevesen tiltakoznak a természetvédő szervezetek, mint a WWF, ACDB, Milvus stb. Az erdészeti és vadászati hatóság pedig eredménytelenül bizonygatja az igazát.**

hogy a pálinkával öntözött euforikus pillanatokban a román fél meggyőzte a szovjet pártfőtitkárt, rendelje haza a szovjet csapatokat, ami egy évvel később, 1958-ban meg is történt.

Az 1965-ben hatalomra kerülő Nicolae Ceaușescu román kommu-

oda, hogy a medvék száma ugrás-szerűen megnőtt, terjeszkedésük felgyorsult, és az alacsonyabban fekvő dombos vidékeken is megtelepedtek.

Ceaușescu, a fővadász

A diktátor szívesen vadászott székelyföldi erdőkben. 1980-ban Homoródszentpálon a hitvese által kísért vadászatban két hajtásban 16 medvét ejtett el, és elképzelt, még hányat sebzett meg. Rengeteg erdész, szekus és hajtó vett részt egy ilyen vadászatban. Fital erdészmezőnként én is jelen voltam. Ceaușescu meghívottakat is hozott magával: Todor Zsivkov bolgár vezetőt és Moammer Kadhaft, Líbia elnökét. Kadhaft nem lőtte a disznót: amikor a standba vaddisznók jöttek, elfordította a fejét, mivel a muzulmánok tisztátalan állatnak tartják.

Jómagam is kalandos helyzetbe keveredtem a vadászatban. El kellett készítenünk a terítéket, azaz a lőtt medvéket hasra fektettük – középen a legnagyobbakat, fenyőgallyal körbedíszítve. Ekkor kistermetű, sötét bőrű, és salopétába öltözött alakok jelentek meg,

vét lövetni Ceaușescuval. Melyik megyében épül nagyobb és fényűzőbb vadászaház, melyik cserzőműhely tudja jobban kinyújtani a bőrt? A falusi emberek csak annak örültek, hogy a vadászat előtti éjszaka legalább megjavították az utakat. A mindenkori megyei első titkár, a szekusfőnök és az erdészeti igazgató képezte a politikai elitet, és ezek holdudvarához tartozott a vadászatokból hasznot húzó, harácsoló banda.

Ceaușescu egy nap alatt a legtöbb medvét Besztercen lőtte. Gyümölcsösökben a több ezer hektáros gyümölcsösökben sok medve fordult meg, így 1983 őszén 24 állatot terített ki a bukaresti nagyfőnök.

2016-ig működő vadgazdálkodás

Az 1989-es változás után újra beindult külföldiekkel és belföldiekkel a medvére történő vadászat. Románia 2007-ben csatlakozott az Európai Unióhoz, ami azzal a kötelezettséggel járt, hogy törvényeit az EU-s jogszabályokkal harmonizálja.